

РЕШЕНИЕ

№ 1588

гр. София, 29.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-A СЪСТАВ, в публично заседание на шести март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Стела Кацарова

Членове: Галина Ташева
Георги Ст. Чехларов

при участието на секретаря Цветелина П. Добрева Кочовски
като разглежда докладваното от Стела Кацарова Въззивно гражданско дело № 20221100512973 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С решение от 14.09.2022 г., гр.д. 60579/2020 г., СРС, 164 с-в се признава за установено по предявления от „П.К.Б.“ ЕООД иск с правно основание чл. 422 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД, че С. Й. А. дължи на ищеца сумата 2 575,75 лв., представляваща главница по Договор за потребителски кредит № ***** от 21.12.2018 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл.410 от ГПК в съда /18.08.2020 г./, сумата 353,03 лв., представляваща обезщетение за забава през периода от 20.08.2019 г. до 17.08.2020 г. и сумата 277,36 лв., представляваща договорно възнаграждение /възнаградителна лихва/ за периода от 20.06.2019 г. до 20.08.2019 г., за които суми е била издадена заповед за изпълнение по ч.гр. дело № 37901/2020г. по описа на СРС, 164-ти състав, отхвърля иска за сумата от 2 381,44 лв., представляваща възнаграждение за закупен пакет от допълнителни услуги към Договора за потребителски кредит, ведно със законната лихва от 18.08.2020г. до изплащане на вземането, като осъжда ответника за заплати на ищеца сумата от 92,81 лв., представляваща сторените разноси по ч.гр.дело

№ 37901/2020г. по описа на СРС, 164-ти състав и 113,96 лева, представляваща разноси в настоящото исково производство пред СРС, а ищеца за заплати на ответника на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 от ЗАдв. сумата от 500 лв., представляваща дължимо адвокатско възнаграждение за безплатна правна помощ и съдействие в двете фази на производството пред СРС.

Срещу решението в частта, с която са уважени исковете постъпва въззивна жалба от ответника по исковете С. Й. А.. Счита, че договорът за кредит е сключен при неравноправни клаузи и не се доказва настъпване на предсрочната изискуемост. Иска се отмяна на решението в тази част и постановяване на друго, с което да се отхвърлят исковете.

Въззиваемият – ищецът „П.К.Б.“ ЕООД оспорва жалбата.

Софийският градски съд, IV-А с-в, след съвещание и като обсъди по реда на чл.269 ГПК наведените в жалбата оплаквания, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259, ал.1 ГПК от надлежна страна и е допустима, а разгледана по същество е **частично основателна**.

Решението е изцяло валидно, а в обжалваната част е допустимо и правилно.

В отговор на оплакванията по жалбата, въззивният съд приема следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ.

По силата на двустранно подписани Договор за потребителски кредит № ***** от 21.12.2018 г., сключен при Общи условия, ищецът „П.К.Б.“ ЕООД предоставя на ответника С. Й. А. кредит от 2 700 лв., подлежащ на връщане на 36 броя равни месечни вноски от по 131,75 лв., платими на падежни дати от 20.02.2019 г. до 20.01.2022 г. Уговорен е годишен процент на разходите 49,90 % и годишен лихвен процент от 41,17 %. Безспорно е, че процесния остатък от главницата за 2 575,75 лв. не е погасен.

Доказва се настъпване на последиците от предсрочна изискуемост на целия кредит поради неплащане в срок. Съгласно разясненията на т. 18 от ТР № 4/18.06.2014 г., ОСГТК на ВКС, във всички случаи волята на кредитора за

позоваване на предсрочна изискуемост трябва да бъде обявена по смисъла на чл. 60, ал. 2 ЗКИ и доведена до знанието на длъжника и съдлъжниците в момент, предхождащ заявлението. Самото заявление не материализира волята на банката да направи задължението предсрочно изискуемо. В случая, извършеното редовно уведомяване на ответника преди съдебния процес се установява с върнатото на 14.07.2020 г., като непотърсено, съобщение до длъжника, изпратено на неговия последен обявен пред ищеца адрес за кореспонденция, в съответствие с реда по чл. 13.1. и чл. 13.2. от ОУ на кредитора.

Независимо от това, следва да се съобразят постановките на т. 1 от ТР № 8/02.04.2019 г., ОСГТК на ВКС, според които допустимо е предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК. В случая, процесният кредит е изцяло падежирал.

В тази връзка, няма пречка спрямо изцяло падежиралия процесен усвоен кредит да намери приложение чл. 23 ЗПК. Разпоредбата предвижда, че когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по него.

Сключеният между страните договор за кредит е потребителски по смисъла на чл. 9 ЗПК.

Не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК, а именно: условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването.

Не е спазена и следващата т. 12 относно информация за правото на потребителя при погасяване на главницата по срочен договор за кредит да получи при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен

план за извършените и предстоящите плащания; погасителният план посочва дължимите плащания и сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит.

Към процесния договор не само липсва подписан от ответника подробен погасителен план, но отсъства и напълно изчерпателна информация за вида и размера на компонентите от всяка една анюитетна вноска.

В тази връзка, клаузите на договора не внасят достатъчно яснота кои точно са компонентите, които формират годишния процент на разходите, включително доколко касаят и възнаградителната лихва. Според чл. 19, ал. 1 ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

Уговорката за размер на ГПР от 49,90 % противоречи на чл. 19, ал. 4 ЗПК, регламентиращ императивното ограничение, че годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България, а именно 10 %, поради което е нищожна – чл. 19, ал. 5 ЗПК. Отделно, при съотношение с главницата от 2 700 лв., размерът на възнаградителната лихва, като компонент от ГПР съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК, с фиксиран размер от 41,17 %, многократно превишава размера на нормативния минимум, като очевидно включва и още едно допълнително, но неуредено изрично, възнаграждение за кредитора. След като тази лихва, участваща във формирането на ГПР, превишава размера на нормативния минимум, това неминуемо рефлектира и върху размера на ГПР, като го повишава.

Предвид изложеното, нищожна е уговорката за фиксирания размер на договорната възнаградителна лихва от 41,17 %, поради нарушен принцип на справедливост и добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1 ЗЗД, след като превишава петкратната стойност на предоставения кредит от 2 700 лв. При извършена преценка за нищожност към момента на договарянето, въззивният съд съпоставя следните критерии: лихвата е предвидени като възнаградителна за ползване на предоставения кредит, преди пълното му изплащане, а не като мораторна за неизпълнение. Размерът значително превишава този на предвидимите към момента на договарянето обичайни вреди за ищеца от пропуснатите ползи при разсроченото изплащане. Същевременно уговореният размер несправедливо и прекомерно оскъпява кредита за потребителя, като икономически по-слабата страна по правоотношението. Получаването на подобна възнаградителна лихва вместо да обезщети адекватно изправната страна, води до нейното неоснователно обогатяване за сметка на потребителя.

Съобразно чл. 143 и чл. 146, ал. 1 ЗЗП, нищожна е като неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, освен ако клаузата е уговорена индивидуално. Презумпцията на чл. 146, ал. 4 ЗЗП не е оборена. Не се доказва, потребителят при договарянето да е разполагал с възможност да изрази становище и повлияе върху съдържанието на договора и конкретните клаузи. Обсъдените клаузи са нищожни, като неравноправни поради противоречие със закона и добрите нрави – чл. 26, ал. 2 ЗЗД, изключване и ограничаване правата на потребителя – чл. 20, ал. 1 ЗПК, имащи за цел и резултат заобикаляне на закона – чл. 21, ал. 1 ЗПК и с оглед неспазено изискуемо съдържание – чл. 22 ЗПК вр. чл. 11, ал.1, т. 10 вр. 19, ал. 1 ЗПК.

Спрямо изцяло падежиралия процесен усвоен кредит намира приложение чл. 23 ЗПК. Разпоредбата предвижда, че когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по него. В случая, при липса на доказателства за изплащане на остатъка от кредита за 2 575,75, искът по чл. 422, ал. 1 ГПК чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 430, ал. 1 ТЗ

относно главното вземане е основателен. Исковете за акцесорните вземания от 353,03 лв. - лихва за забава през периода 20.08.2019 г. - 17.08.2020 г. и за 277,36 лв. - възнаградителна лихва през периода 20.06.2019 г. - 20.08.2019 г. подлежат на отхвърляне като неоснователни.

Крайните изводи на двете съдебни инстанции частично съвпадат. Първоинстанционното решение на основание чл. 271, ал. 1, изпр. 1, предл. 2 ГПК следва да се отмени в частта, с която са уважени исковете за обезщетение за забава, за възнаградителна лихва и тази за разноските, като вместо него се постанови друго, с което тези иски се отхвърлят. Решението в останалата обжалвана част, с която е уважен искът за главницата следва да се потвърди.

Решението в останалата отхвърлителна част, като необжалвано е влязло в сила.

Ищецът в заповедното производство установява разноси от 111.75 лв. – д.т., в исковото пред първа инстанция - 203.29 лв. за д.т., а във въззивното не установява, от които на основание чл. 78, ал. 1 ГПК му се дължат общо 144.96 лв.

На основание чл. 78, ал. 8 вр. ал. 1 ГПК вр. чл. 37, ал. 1 ЗПП вр. чл. 26 и чл. 25, ал.1 НЗПП има право на 23 лв. - юрисконсултско възнаграждение за заповедно производство и поотделно на суми от по 46 лв. – юрисконсултски възнаграждения за първа и въззивна инстанция.

Ответникът по исковете, в заповедното производство и исковото в първа инстанция не установява разноси, а във въззивното - 65 лв. за д.т., от които на основание чл. 78, ал. 3 ГПК му се дължат 35.10 лв.

Договорите за правна защита и съдействие на ответника по исковете, представени в заповедното производство за адв. К.И.Б., в исковото пред първаинстанция за адв. М.Л.Л. и пред въззивна за адв. С. Й. Д., обективират уговорка за осъществяване на безплатно представителството на конкретно основание - чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА (материално затруднено лице). Затова и съгласно чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 7, ал. 2, т. 2 и ал. 7 от Наредба № 1/2004 г. МРАВ, пълномощниците имат право съответно на 335.61 лв. - възнаграждение за безплатно представителство в заповедно производство и поотделно на суми от по 441.21 лв. – възнаграждения за безплатно представителство в исково производство пред първа инстанция и пред

ВЪЗЗИВНА.

По изложените съображения, Софийският градски съд, IV-А с-в

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 14.09.2022 г., гр.д. 60579/2020 г., СРС, 164 с-в в частта, с която се признава за установено по предявения от „П.К.Б.“ ЕООД иск с правно основание чл. 422 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД, че С. Й. А. дължи на ищеца сумата 353,03 лв., представляваща обезщетение за забава през периода от 20.08.2019 г. до 17.08.2020 г. по Договор за потребителски кредит № ***** от 21.12.2018 г. и сумата 277,36 лв., представляваща договорно възнаграждение /възнаградителна лихва/ за периода от 20.06.2019 г. до 20.08.2019 г., за които суми е била издадена заповед за изпълнение по ч.гр. дело № 37901/2020г. по описа на СРС, 164-ти състав, като осъжда С. Й. А. да заплати на „П.К.Б.“ ЕООД сумата от 92,81 лв., представляваща сторените разноси по ч.гр.дело № 37901/2020г. по описа на СРС, 164-ти състав и 113,96 лева, представляваща разноси в исково производство пред СРС, а „П.К.Б.“ ЕООД да заплати на С. Й. А. на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 от ЗАдв. сумата от 500 лв., представляваща дължимо адвокатско възнаграждение за безплатна правна помощ и съдействие в двете фази на производството пред СРС и вместо него **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявените от „П.К.Б.“ ЕООД, със седалище: гр. София, бул. **** срещу С. Й. А., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „****“ искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 430, ал. 2 ТЗ за признаване за установено, че С. Й. А. дължи на „П.К.Б.“ ЕООД сумата 353,03 лв. – лихва за забава през периода 20.08.2019 г. - 17.08.2020 г. по Договор за потребителски кредит № ***** от 21.12.2018 г. и сумата 277,36 лв. - възнаградителна лихва през периода 20.06.2019 г. - 20.08.2019 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по ч.гр.д. № 37901/2020г., СРС, 164 с-в.

ПОТВЪРЖДАВА решение от 14.09.2022 г., гр.д. 60579/2020 г., СРС, 164 с-в в частта, с която се признава за установено по предявения от „П.К.Б.“

ЕООД иск с правно основание чл. 422 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД, че С. Й. А. дължи на ищеца сумата 2 575,75 лв., представляваща главница по Договор за потребителски кредит № ***** от 21.12.2018 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл.410 от ГПК в съда /18.08.2020 г./.

ОСЪЖДА С. Й. А., ЕГН ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „****“ да заплати на „П.К.Б.“ ЕООД, със седалище: гр. София, бул. **** на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата 144.96 лв. – разноси за заповедно и исково производство пред първа инстанция, на основание чл. 78, ал. 8 вр. ал. 1 ГПК вр. чл. 37, ал. 1 ЗПП вр. чл. 26 и чл. 25, ал.1 НЗПП сумата 23 лв. - юрисконсултско възнаграждение за заповедно производство и поотделно суми от по 46 лв. – юрисконсултски възнаграждения за първа и въззивна инстанция.

ОСЪЖДА „П.К.Б.“ ЕООД, със седалище: гр. София, бул. **** да заплати на С. Й. А., ЕГН ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „****“ на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата 35.10 лв. – разноси за въззивна инстанция.

ОСЪЖДА „П.К.Б.“ ЕООД, със седалище: гр. София, бул. **** да заплати на адв. К.И.Б., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. **** на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 7, ал. 2, т. 2 и ал. 7 от Наредба № 1/2004 г. МРАВ сумата 335.61 лв. - възнаграждение за безплатно представителство в заповедно производство.

ОСЪЖДА „П.К.Б.“ ЕООД, със седалище: гр. София, бул. **** да заплати на адв. М.Л.Л., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. **** на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1/2004 г. МРАВ, сумата 441.21 лв. – възнаграждение за безплатно представителство в исково производство пред първа инстанция.

ОСЪЖДА „П.К.Б.“ ЕООД, със седалище: гр. София, бул. **** да заплати на адв. С. Й. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. **** на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1/2004 г. МРАВ, сумата 441.21 лв. – възнаграждение за безплатно представителство пред въззивна инстанция.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____